וכו': אמר רב יהודה יהאי מאן דאכל ביניתא

דבי כרבא מלקינן ליה משום בשרץ השורץ

על הארץ ההוא דאכל ביניתא דבי כרבא

ונגדיה רב יהודה יאמר אביי יהאכל פוטיתא לוקה ארבעה נמלה לוקה חמש משום שרץ

השורץ על הארץ יצרעה לוקה שש משום

שרץ העוף אמר רב אחאי המשהה את

נקביו עובר משום ילא תשקצו אמר רב ביבי

בר אביי האי מאן דשתי בקרנא דאומנא קא

עבר משום לא תשקצו אמר ∞רבא בר רב

הונא "ריסק תשעה נמלים והביא אחד חי

והשלימן לכזית לוקה ו' ה' משום בריה

ואחד משום כזית נבילה ירבא א"ר יוחנן

אפילו שנים והוא רב יוסף אמר ״אפילו אחד

והוא ולא פליגי הא ברברבי והא בזוטרי:

אכל מבל ומעשר ראשון כו': אמר רב 'אכל

מבל של מעשר עני לוקה כמאן כי האי תנא

דתניא יאמר ר' יוםי יכול לא יהא חייב אלא

על המבל שלא הורם ממנו כל עיקר הורם

ממנו תרומה גדולה ולא הורם ממנו מעשר

ראשון מעשר ראשון ולא מעשר שני ואפי' מעשר עני מנין ת"ל לא תוכל לאכול

בשעריך וגו' ולחלן הוא אומר יואכלו בשעריך ושבעו מה לחלן מעשר עני אף כאן

מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל יאמר

רב יוםף כתנאי יר"א אומר אין צריך לקרות

את השם על מעשר עני של דמאי וחכ"א

ל"ל דתניא, ב") ב"ק לד.סנהדרין פח. תמורה ו.,גיטין לו. [בכורות מו.], ד) פסחים כד. עירוביו כח. כ) [נ״ל רבה], ו) [ל״ל רבה], ז) [נלפו"י הגי' רב יוסף אמר ר' יוחנון. ת) יבמות פו., ט) [נדרים פד. ע"ש], י) נדרים פד. דמאי פ"ד מ"ג, כ) [חלה פ"א מ"ג], ל) [נ"ל אל], מ) [ויקרא יא], () [ויקרא כ], **מ**) [בס"א נוסף: בריה], **ע**) [ל"ל בלא הדירה. מהרש"ח], פ) גירסת רש"ח לתרוייהו בשיל לווו וייהור בערך (3) [וכ"כ הערוך בערך בערך ביניתא בשם השאלתות ודע דבשאלחות שלתנינו לא מנחמי],

גליון הש"ם

גמ' אכל פומיתא. עיין מ"ק דף נע"נ תוס' ד"ה חיינ: רש"י ד"ה משום בזית נבילה שכשבולעו הוא מת. עיין חולין דף קב ע"ב ברש"י ד"ה בחיי" ואולי י"ל דנמלה זוטרא חיותיה ומת בשעת הבליעה אבל לפור אלים חיותיה:

הגהות הב"ח

(A) גמ' ומשכחת לה: (בע"ל) תום' ד"ה (בע"ל) התם וכו' בהדירה וגזלה דמשמע דמקשה פריך אף לר״ל מדנקט קיימו ולא קיימו וי״ל דלא פריך אלא לר׳ יוחנן אבל לר״ל אתא שפיר אבל לו "ל אוגא טפירי יקיימו נקט אגב גררא כל"ל: (ג) ד"ה ביניתא וכו׳ דאף על גב דהיכא דנמנא למף על גב דדי כא לנונמו במים וכו' דאי הוה במים הוה טהור: (ד) ד"ה ריסק וכו' חד כזית חייב וכו' דהא ליתא דכיון דנמלה: (ה) בא"ד ואכל חד כזית מינייהו וכו׳ אחד שלם משום דאיכא: (1) בא"ד ואע"ג שאין בו לא איסור כולל: (ז) ד"ה

מוסף רש"י

. מצות פאה להפריש מן הקמה. דכתיב לא תכלה פאת שדה לקצור (ב"ק צד.) אלא הנח לפניהם והם מלכוהו מירחו. מחליק את הכרי ברחת ומירוח הוי גמר מלאכה למעשר (ב"ק צד.) ונתחייב במעשר דנגמרה מלאכתו (סנהדרין פח.) דאיקבע למעשר ולתרומה לו. מעשר כל מעשרותיו תחלה ואחר כך נותן לו פאה כדי שלא יפסיד עני, שאלו היה נותנו הודם מירוח, אע"פ שעני מגרף מירוח, אע"פ שעני מגרף לקט שכחה ופאה הרבה יעושה מהן כרי פטור מן המעשר, שהרי הפקר הוא, בעל הבית נתחייב במעשר, ברכות (מ:) שעשחו

המם גברא בר משלומין הוא. כששרפו ולא נתחייב מלקות בביטול זה והאי דלא משלם משום דשיעבודא דגר קא פקע לאחר זמן: **סעווב אוסס.** וקא סבר תעווב לאחר עבירת הלאו משמע לא תכלה ואם כליתיה תעזוב אותם: משכחת לה בביטלו. כגון שטחן

את החטין דתו לית ליה לקיומיה לעשה שהרי קנאן בשינוי כדתניא דבעודן חטה הוא מחייבו ליתנה אבל אם טחנן לא: מירחו. ונתחייב במעשר מעשר תחלה את הכרי ואחר כך נותן לו הפאה שלא להפסיד את העני שהלקט והשכחה והפאה פטורין מן המעשרי וזה הביאן לידי חיוב: אבל לדבר מלוה. כגון הכא דכל ימיו בעמוד והחזר קאי יש לו הפרה: דהוה פשע בינוקי. מכה אותם יותר מדאי: אדריה רב אחה. שלה ילמד עוד מינוקות: ביניתה דבי כרבה. מולעת הנמלאת בכרוב שקורין לייל"ח: אכל פוטיסא. בלע שרך המים: לוקה ארבעה. שני לאוין כתובין בשרץ המים אחד בתורת כהנים (ויקרא יא) ואחד במשנה תורה (דברים יד) ושני לאוין כתובין בשרץ סתם 0 ולח תשקנו חת נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהסמי ומשמע בין שרך המים בין שרך הארץ הרי ד': נמלה. בלע נמלה חיה הואיל ובריה שלימה היא אכילתה בכל שהוא ולוקה חמש שני לאוין הכתובין בשרץ סתם כמו שפירשתי ושלשה לאוין הכתובין בשרץ הארץ בתורת כהנים: לרעה לוקה שש. חמש משום שרן החרך וחחד משום שרץ העוף דכתיב במשנה תורה (יד) וכל שרך העוף טמא הוא לכם לא יאכלו. אבל לא תשקנו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו' הכתוב בפרשת קדושים תהיוט אינו מן המנין דלאו בשרץ כתיב ואע"ג דכתיב ביה אשר תרמש האדמה לשון בריות גדולות הוא ושרץ לשון שקטנה ונמוכה שנכרת בהלוכה בקושי ונראית כרוחשת: בקרנת דחומנת. מקחי דם בקרן במלילה: ריסק. מיעך וכיתת וביטלן מתורת בריה: משום כזית נכלה. שכשבולעו הוא מת ומלטרף לכזית ° נבלה: אפילו שנים. מרוסקין והוא אם גדולים הן להיות כזית בין שלשתם כדמפרש ואזיל ולא פליגי: טבל של מעשר עני. שהופרשו כל מעשרותיו חוץ מזה לוקה ואע"ג דמעשר עני אין בו קדושה שהרי לורים נאכל ובכל מקום אפ״ה טביל: מה להלן מעשר עני. דכתיב לגר ליתום ולאלמנה ובענינא דשנה השלישית

אף בשעריך האמור כאן יש ללמוד

ממנו מעשר עני וה"ק לא תוכל לאכול טבל בעוד שהמעשר בתוכו שכתב בו בשעריך: אין לריך לקרות את השם. [דאמרינן] (סוטה דף מח.) דיוחנן כה"ג שלח בכל גבול ישראל וראה את עמי הארץ חשודין על המעשרות חוץ מתרומה גדולה אמר להן לישראל בניי כשם שהתרומה במיתה כך הטבל במיתה עמד ותיקן הלוקח מעם הארץ יפריש כל המעשרות ומעכבן לעצמו ואוכל מעשר ראשון שהרי מותר לזרים ומעשר שני חוכלו בירושלים וחם שנת מעשר עני היא נחלקו ר' אליעזר וחכמים וקאמר ר' אליעזר דלא

קורא

מיבעי אפרושי מספק דלא לריך אלא אפילו לקרות עליו את השם ולומר מעשר עני של כרי זה יהא בצפונו או בדרומו נמי לא צריך:

תשלומין ושיעבודה דגר פקע ומחי שנה הא כיון דלה משלם ה"כ ביטלו ולילקי וליכא נמי שתי רשעיות לכן ל"ל כדפירשתי כיון דגברא בר תשלומין וכל אימת דמשלם לא לקי הלכך לא משכחת ליה ביטלו אבל קשה לר"ל מיהא משכחת שפיר קיימו ולא קיימו כשב"ד הזהירו להחזיר התם גברא בר תשלומין הוא ושיעבודא דגר הוא דקא פקע והא איכא פאה דרחמנא אמר ילא תכלה פאת וגו' לעני ולגר תעזוב אותם וגו' (6) דמשכחת לה בקיימו ולא קיימו ביטלו ולא ביטלו ידתנן ימצות פאה להפריש מן הקמה לא הפריש מו הקמה מפריש מן העומרין לא הפריש מן העומרין מפריש מן הכרי עד שלא מירח מירחו מעשר ונותן לו כדרבי ישמעאל דאמר אף מפריש מן העיםה ולר' ישמעאל נמי משכחת לה דאכל עיםה יאלא זאת ועוד אחרת אהא אבל אונם לא דהיכא אמרינן על דעת רבים אין לו הפרה לדבר הרשות יאבל לדבר מצוה יש לו הפרה כי הא מדההוא מקרי דרדקי דהוה פשע בינוקי אדריה רב אחא ואהדריה רבינא דלא אשתכח דדייק כוותיה: והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים

ואומר שלא יחזיר ונראה למורי דודאי הכי נמי דמשכחת לה לר"ל אבל לרבי יוחנן דאמר זאת ועוד אחרת ותו לא הוא דאמר לטעמיה ביטלו ולא ביטלו אבל לר"ל משכחת לה שפיר עיבהדירה (כ) והשבת העבוט אבל קשה דמשמע דמקשה פריך שפיר פוקיימו נקט אגב גררא: ביניתא דבי ברבא. פי׳ הקונט׳ תולעת הנמצאת בכרוב ונקר׳ לייל"א וקשה דמאי קמ"ל פשיטא דשרך גמור הוא ופר"ת ביניתא כמו דג קטן הנמצא במחרישהט והמ"ל דאע"ג (ג) דנמלא במים היה מותר לפי שיש לו קשקשים אפ״ה לוקה אע״ג דאי הוי במים טהור: ריםק מ' נמלים ואחד חי. פי׳ שלם אבל ודאי הוה מת דאי ר"ל חי ממש א"כ היאך משלים לכזית נבילות וא"ת ול"ל שיהא שלם בכזית ממנו לילקי משום לאו דשרלים דלכך אתא אכילה דשרנים לומר דאי איכא כזית הרבה ואכל חד (ד) זית חייב דליכא למימר דאתא לומר דבעינן דאית ביה כזית ולעולם בעינן שיהא שלם דהא ליתא דנמלה כל שהוא חייב א"כ על כרחך אכילה אתא למידרש היכא דאיכא ה' זיתים או ד' ואכל חד (ס) מינייהו דחייב וי"ל לכך נקט אחד שלם דאיכא לאוי דשרצים דלא נכתבו בלשון אכילה ומאותם לא ילקה עד שיאכל הבריה שלימה אבל ודאי היכא דכתיב ביה לאו בלשון אכילה לקי אף כשהבריה אינה שלימה אבל קשה היכא יצטרף אותו שלם לכזית נבילות והלא אין איסור נבלה חל עליו דה"נ אמר במס' מעילה פרק קדשי מזבח (דף טז. ושם) דאין איסור נבילה חל על איסור (נבלת) בהמה טמאה וי"ל דהכא אתיא כמאן דאית ליה איסור חל על איסור דאיכא מאן דאמר התם דלאכילה נמי מלטרפין ללקות משום נבלה טמאה וטהורה ואע"ג שאין (ו) איסור כולל ולא איסור מוסיף והטעם משום דמלינו דאיסור נבלה חל על איסור דחלב ואפילו למאן דלית ליה איסור חל על איסור כלל אמרינן נמי דטמאים מלטרפין מהאי טעמא [וע"ע

ואפילן שנים והוא. וא"ת ומאי חידוש הוא בשנים יותר

מבעשר כיון דבשנים [והוא] איכא

דעתה כשהוא חי שלם משלימו לכזית אע"פ שאם היה מרוסק כמו האחר לא היה משלימו לכזית אבל בט' נמלים דאיכא סגי אפילו נתרסקו כולם היה משלים שיש מהם הרבה:

ולא פליגי הא ברברבי הא בזומרי. פי׳ נרנרני אחד והוא ולא ידענא (ו) כיון דנחית להכי לימא בחד לבד לוקה שש משום בריה ומשום כזית נבלה ושמא לא שכיח דבחד איכא כזית:

מוס׳ חולין לו: ד״ה ור׳ יהודה]:

כזית וי"ל דקמ"ל רבותא טפי דכיון

ורבנן

להפטי הפרוטי מטפסן דכה כל ין . ופהה ששטחן בהרץ הקרוע פלין הגד הפעיד הוא ישנה ברץ החדרין שם. אך מפרוע וביק צד ד. ובעיד החדרין שם. אך מפריש ששטחה, לה, דקנייה בשינוי והוי ממון שאין לו מובעים דעד השתא דישה לאו שינוי הוא, דאוכל היה כמו שהיה (ב־ק שם.) ואם כא עני ונטל כדי פאה משטחנה, לרי ישמעאל אות מנה כבכ, ואילו למ"ק מן העיסה. פאה, אם לא נמנה כבכ, ואילו למ"ק מן העיסה, לא, דקנייה בשינוי והוי ממון שאין לו מובעים (בכורות מו). אדריה רב אחא. שלא ילמד עוד מינוקות (שם). אכל פוטיתא. שרן המים קטן שאין כו כזית ואפילו הכי מיון דבריה היא אכלה היא אכילה היא ולוקה ד׳ מלקיות (ערובין בח.). לוקה ארבעה. בשרן המים כמיב בעורם כהנים אל משקטו את נפשומיכם בכל השרן השוכץ ולא מעמאו בהם, היי כאן שינם, וכלל בקן צין שרן האכן

לה א מיי פ״ל מהלי דא"כ מאי פריך והרי משכונו של גר ומת הגר ומשני התם גברא בר סמג לאוין רפד:

לה ב מיי שם הלי ג

והלכה ה: לו ג מיי׳ פ״ו מהלי שבועות הלכה ח סמג לאוין רמא טוש"ע י"ד סי" רכח סעיף כא:

לו ד מייי פ״ב מהלי מאכלות אסורות הלי יד סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' פד סעיף ו: לח ה מיי' שם הל' כג [וברב אלפס חולין סוף פ"ג וביאור ארוך בזה

דף רפב.]: למו ו מייי שם: בל ז מיי שם פייו הלי לם בו ז מייי שם פייין הני נח ופ״ד מהלי דעות הלי ל סמג לאוין קמח טוש״ע א״ח סיי לב סעיף ב בהג״ה וסי' ג סעיף יו [וברב אלפס ברכות פרק ג

בט פרכות ו דף טו:]: מא ח מיי' ח"ב יף טוון. ח מיי' פ"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כט סמג שם טוש"ע י"ד ס" קטו סעיף ו [וברב אלפס שם]:

י מהלי העות אסורות הלכה כד: יי שם ר מהב ט מייי פי״ז מהלי מאכלות אסורות

בוג י מיי שם פ״י הלי כ:

תורה אור השלם 1. וּבָקצרכֵם אַת קציר ארצכם לא תכלה פאת אַלְהַינְם: ויקרא כג כב קבורף לא תְלַפְט לְעָנִי וְלַנֶּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְיָ אַלהַינְם: ויקרא כג כב אַלהַינָם: ויקרא כג כב .. וכל השרץ השרץ על הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לא יַאָבָל: ויקרא יא מא יַאָבַל: ויקרא יא מא הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לא יַאָבֵל: ויקרא יא מא ג וְבֹל שֶׁרֶץ הְעוֹף טְמֵא הוּא לְכֶם לֹא יַאֲבַלוּ: דברים יד יט

והבדלתם בין הַבְּהַמָּה הַטְּהֹרָה לָטְמֵאָה וּבֵין הָעוֹף הַטָּמֵא לַטְּהֹר וְלֹא תְשַׁקְצוּ אֶת נַפְשׁתֵיכֶם בַּבְּהַמָה וּבְעוֹף וּבְכֹל בַּבְּהַמָה האדמה אשׁר יְאֲנְימָה אֲשֶׁר הַבְּדַּלְתִּי לְכָם לְטַמֵּא: ויקרא כ כה 5. לא תוכל לָאֲכֹל בִּשְׁצָרִיךְ מַעְשֵׂר דְּנָנַרְּ וְתִירשׁה וייי דברים יב יו הַּעָרוּמָת יָדָף: אָשֶׁר תִּדְּר וְנְדְּבְתִּיוּ הְמָרְר וְצִאָרְ וְכָל נְדָרִיף הַמְּרָך וְצִאָרָר וְבָּל הַמְּרָך מַעְשַׁר יִבְּרִין הַמְּעָר מִיְשַׁר יִבְּרִים יב יוּ

דברים בי ז 6. כִּי תְבַלֶּה לְעָשׁר אָת בָּשְׁנָה הַשְּׁלִישׁת שְׁנָת הַמָּעֲשֶׁר וְנְתַתָּה לְלַוִי לַגַּר לְיָתוֹם וְלְאַלְמְנָה וְאָבְלוּ בַשְׁעָרִין וְשְׁבַעוּ: וְאָבְלוּ בַשְׁעָרִין וְשְׁבַעוּ: דררים כו יר

לעזי רש"י צייל"א [קיניל"א]. זחל.